EET- EN DRINKPROBLEMEN BIJ MENSEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING

PWO

LAAT ZE NIET STIKKEN!

Marloes Schüller-Korevaar & Susanna van der Woude
Logopedist-onderzoekers Talant, Zorggroep Alliade
Afdeling Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek

Alliade ZORGGROEP

TALANT Zorg en ondersteuning

Overzicht

- Inleiding in dysfagie: definitie & prevalentie
- Kenmerken & gevolgen dysfagie
- Risicofactoren dysfagie
- Gastro-oesofageale refluxziekte
- Risicovoedsel
- IDDSI
- Screenen

Definitie dysfagie

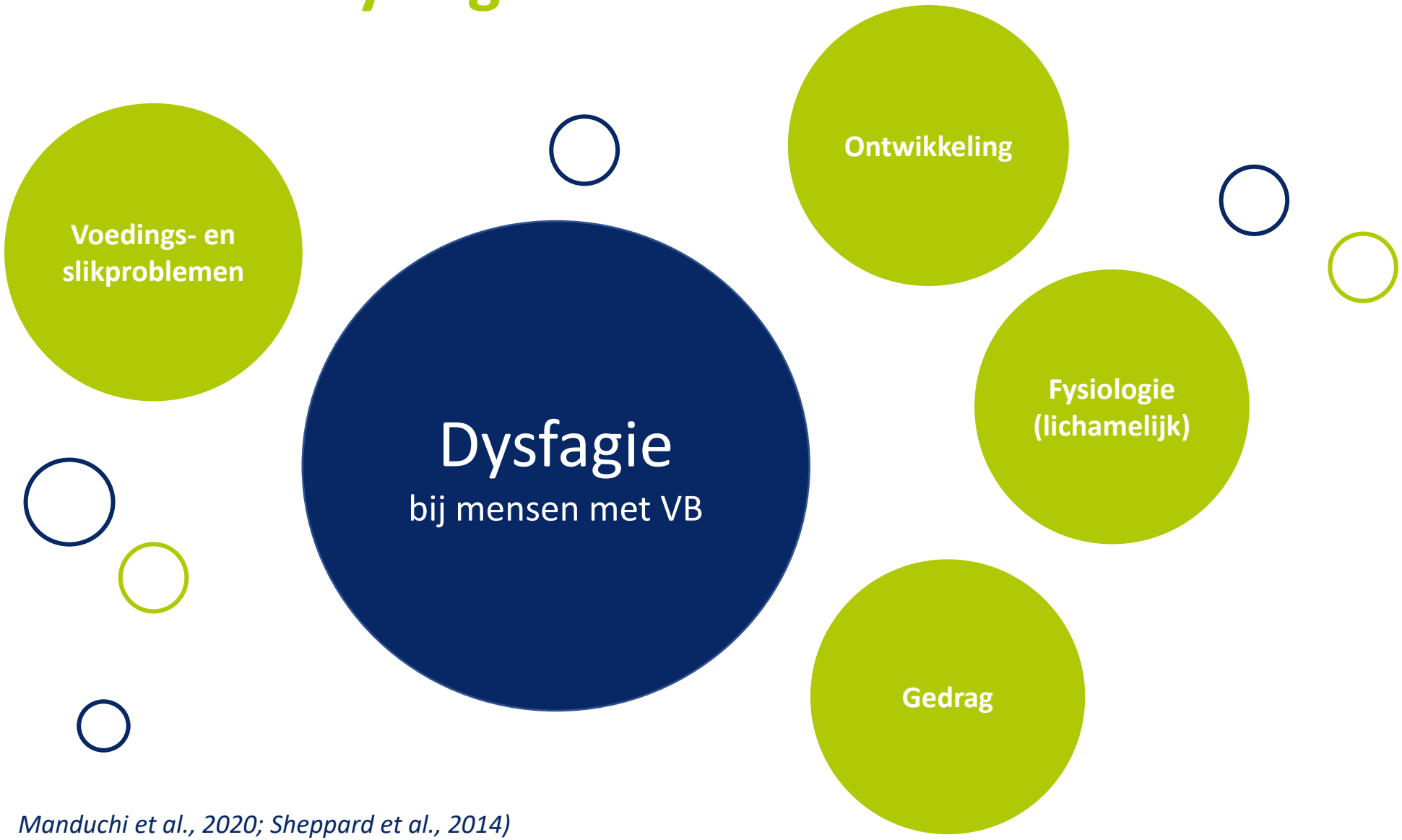

Manduchi et al., 2020; Sheppard et al., 2014)

Vraag

- Hoe vaak komt dysfagie voor bij mensen met een verstandelijke beperking?

Stuur je antwoord via de chat!

Prevalentie dysfagie

Algemene bevolking

- 6%
- 65+: 23%
- Specifieke ziektebeelden: oplopend tot 50%

Mensen met VB

- 8,1 - 11,5%
- 50+: 52%
- Volwassenen met (Z)EV(M)B: 48%
- Kinderen met downsyndroom: 58%
- Kinderen met ernstige CP: 98,8%

Chen et al., 2009; Hermans & Evenhuis, 2014; Nederlandse Vereniging voor Keel- Neus- Oorheelkunde en Heelkunde van het Hoofd-Halsgebied, 2017; Robertson et al., 2017

Kenmerken dysfagie

- borrelend stemgeluid
- te weinig kauwen
- proppen
- meer dan 2x slikken
- duur van maaltijd
- moeite met naar mond brengen
- hoesten proesten kuchen
- benauwd-heid
- hoorbare slik
- moeite met afhappen
- weigeren
- hoorbare adem-haling
- eten niet in mond verplaats-en
- knoeien
- residu
- kokhalzen
- gewichts-verlies
- suf / vermoeid tijdens maaltijd
- onrustig / veel praten tijdens maaltijd

Logemann, 1999; Stewart, 2003; Samuels & Chadwick, 2006; Horiguchi & Suzuki, 2011; Ball et al., 2012; Morabito et al, 2014

PWO

Gevolgen van dysfagie

Medisch

- longontsteking
- stikken
- slechte voedingstoestand
- uitdroging
- obstipatie

Psychosociaal

- negatieve invloed op kwaliteit van leven
- verlies waardigheid
- geen gesprek tijdens maaltijd
- stigma bij eten in openbaar

Robertson et al., 2018

PWO

Risicofactoren

- CVA
- dementie
- downsyndroom
- epilepsie
- longproblemen
- mate VB
- obstipatie
- reflux
- afhankelijke eter
- ASS
- medicatie
- rolstoelgebonden

Böhmer et al., 2001; Thacker et al., 2008; Chadwick & Jolliffe, 2009; Horiguchi & Suzuki, 2011; Ball et al., 2012; van Timmeren et al., 2016; Sheppard et al., 2017; Robertson et al., 2018; AlMutairi et al., 2020

PWO

Gastro-oesofageale refluxziekte (GORZ)

- Het terugstromen van maaginhoud in de slokdarm en soms in de keel, met klachten tot gevolg
- Prevalentie GORZ algemene bevolking: 5%
- Prevalentie GORZ VB: 50%

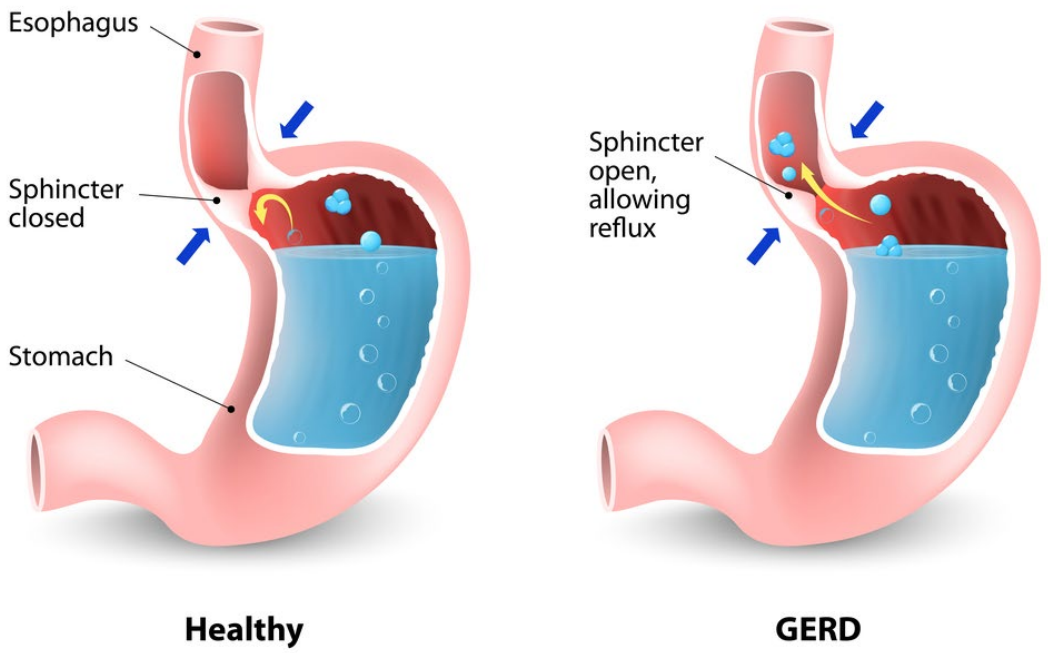

Gimbel et al., 1999; Böhmer et al., 2001; Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, 2019

Symptomen GORZ

- zuurbranden
- regurgitatie (oprisping)
- dysfagie
- veelvuldig braken
- bloed bij braken
- weigeren voedsel
- hoesten tijdens of kort na maaltijd
- gedragsproblemen

Let op!

geen klachten
≠
geen reflux!

Gimbel et al., 1999; Böhmer et al., 2001; Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, 2019

PWO

Gevolgen GORZ

- ontsteking slokdarm
- terugkerende luchtweginfecties
- passageklachten
- ondergewicht
- aantasting tandglazuur
- weigering voedsel
- gedragsproblemen

Gimbel et al., 1999; Böhmer et al., 2001; Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, 2019

Risicovoedsel

- Wat zie je op de röntgenfoto?

Klein hard voedsel

Taai voedsel

Ongesneden rond voedsel

Dubbele consistentie

IDDSI

(International Dysphagia Diet Standardisation Initiative)

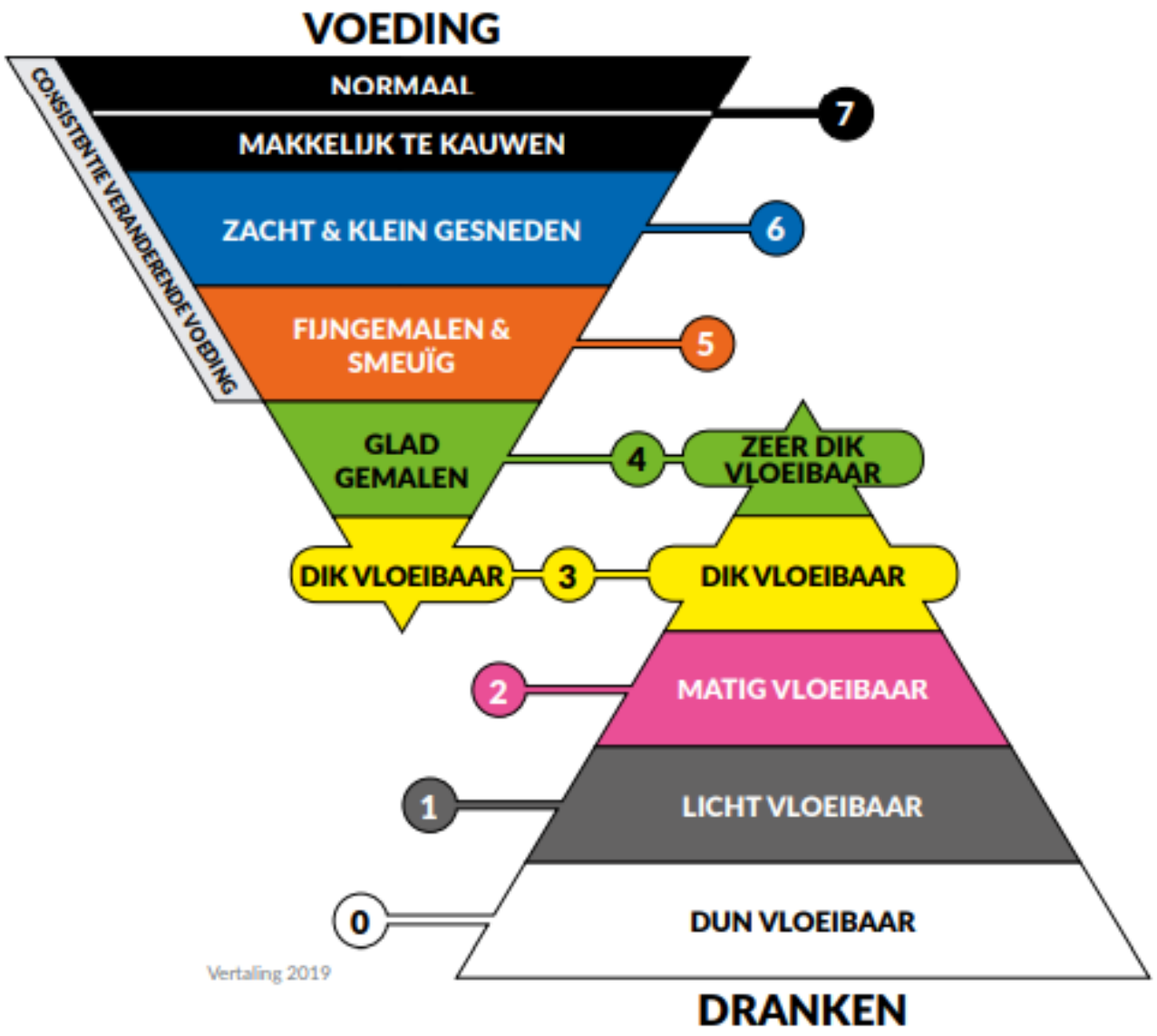

www.IDDSI.org; www.datisevenslikken.nl

Consistentie testen

Vorktest

Lepeltest

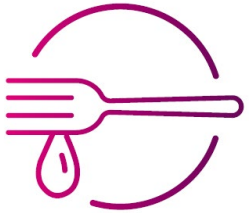

Vork druppeltest

Druktest

Spuittest

Talant, 2020

Periodiek screenen

- Vroegtijdig signaleren dysfagie belangrijk
- Tenminste 1 keer per 3 jaar
- Onhaalbaar om binnen instellingen alle cliënten te screenen door logopedisten
- **Rol directe zorgverlener cruciaal!**

Chadwick & Jolliffe, 2009; Nederlandse Vereniging voor Keel-Neus- Oorheelkunde en Heelkunde van het Hoofd-Halsgebied, 2017

Het screeningsinstrument voor dysfagie bij mensen met een verstandelijke beperking (SD-VB)

- Zorgverlener vult in
- Invultijd: 5-10 minuten
- Voorwaarden
  - Minimaal 2 maanden met cliënt gewerkt
  - Voorafgaande week minimaal 1 keer bij maaltijd cliënt
- Geen scholing nodig voor zorgverlener
- Twee delen
  - Risicofactoren
  - Eet- en drinkgedrag

van der Woude et al., 2021

PWO

Masterclass Gehandicaptenzorg

- Wat:
  Gezondheidsproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking

- Wie:
  Voor zorgverleners die verbreding en verdieping zoeken

- Wanneer:
  Dinsdag 5 juli, Nieuwe Buitensociëteit, Zwolle

- Over onder andere:
  - Gezondheid en beweging
  - Slaapapneu
  - Dementie
  - Screenen van dysfagie
  - Ondersteunende communicatie bij downsyndroom

- Informatie en aanmelden: hartvoorzorg.nl
  Let op: vroegboek-korting tot 1 april!

PWO

MEER INFORMATIE/ARTIKEL ONTVANGEN MAIL ONS:

Marloes Schüller-Korevaar
M: m.korevaar@talant.nl

Susanna van der Woude
M: s.vander.woude@talant.nl

Met veel dank aan:

- Centrale Behandeldienst Talant
- Cliënten, verwanten, zorgverleners Talant